

การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและศิษย์เก่าที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

An Investigation of Employers' and Alumni's Perspectives on the Bachelor of Arts
Program in Japanese, Faculty of Liberal Arts, University of Phayao

อิทธิพล บัวย้อย^{1*}, พันธุ์พิชญา ปัญญาฟู², ปรีชา ใจหาญ³

ณัฐกร คำปวน⁴, พิรดา โทนชัยภูมิ⁵

Ittiphol Buayoi^{1*}, Phanphitchaya Panyafu², Preecha Jaihar³,

Natthakorn Khampuan⁴, Pirada Tonchaiyaphum⁵

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา^{1*,2,3,4,5}

School of Liberal Arts, University of Phayao

Author for Correspondence: E-mail; ittiphol.bu@up.ac.th*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ได้แก่ ผู้ใช้บัณฑิตและศิษย์เก่าที่มีต่อความเหมาะสมของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ในมิติด้านโครงสร้างหลักสูตร สมรรถนะที่พึงประสงค์ และการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการนำความรู้และทักษะไปใช้จริงในบริบทการทำงานและความต้องการของสังคมในปัจจุบัน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 21 หน่วยงาน และศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี จำนวน 60 คน ซึ่งคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกต่อหลักสูตร

ผลการวิจัย พบว่า ศิษย์เก่ามีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรด้านโครงสร้างและเนื้อหา รายวิชาโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\mu = 4.49$, $\sigma = .688$) โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความยืดหยุ่นของหลักสูตรที่รองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี ($\mu = 4.73$, $\sigma = .455$) รองลงมาคือความพร้อมของหลักสูตรในการสนับสนุนสหกิจศึกษาและการฝึกงาน ($\mu = 4.66$, $\sigma = .601$) ในส่วนของผู้ใช้บัณฑิตพบว่ามีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.00$, $\sigma = .753$) โดยทักษะด้านภาษาญี่ปุ่นที่ได้รับการประเมินสูงสุด ได้แก่ การใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง ($\mu = 3.90$, $\sigma = .700$) รองลงมาคือทักษะการฟังในสถานการณ์จริง ($\mu = 3.81$, $\sigma = .750$) และทักษะการอ่านเอกสารในงาน ($\mu = 3.67$, $\sigma = .730$)

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของศิษย์เก่าและผู้ใช้บัณฑิตต่อทักษะที่จำเป็นของบัณฑิตในอนาคตและความต้องการของตลาดแรงงาน พบว่าทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมากถึงมากที่สุด ($\mu = 4.32-4.70$, $\sigma = .610-.671$) โดยทักษะที่ทั้งสองกลุ่มเห็นตรงกันในระดับมากที่สุด ได้แก่ ทักษะการฟัง-พูด ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง (ศิษย์เก่า $\mu = 4.60$, $\sigma = .806$ ผู้ใช้บัณฑิต $\mu = 4.52$, $\sigma = .602$) และทักษะที่มี

ความจำเป็นต่อการทำงานในตลาดแรงงานสูงสุด คือ ทักษะภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ (ศิษย์เก่า $\mu = 4.86$, $\sigma = .342$ ผู้ใช้บัณฑิต $\mu = 4.52$, $\sigma = .602$)

คำสำคัญ: หลักสูตร; ภาษาญี่ปุ่น; ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก

Received:27/03/2569, **Revised:**12/04/2569, **Accepted:**15/04/2569

Abstract

This study aimed to examine the opinions of external stakeholders, namely graduate employers and alumni, regarding the appropriateness of the Bachelor of Arts Program in Japanese at the Faculty of Liberal Arts, University of Phayao, in terms of curriculum structure, desired competencies, and instructional management, and to propose guidelines for curriculum development aligned with real-world applications and contemporary societal demands. The study employed quantitative research design, using a questionnaire as the primary data collection instrument. The sample comprised 21 organizations employing graduates and 60 alumni who had graduated within the past five years. The participants were selected through purposive sampling. The data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, to describe the general characteristics of the respondents as well as the levels of external stakeholders' opinions toward the curriculum.

The findings revealed that alumni rated the overall appropriateness of the curriculum in terms of structure and course content at a high level ($\mu = 4.49$, $\sigma = .688$). The highest-rated component was the flexibility of the curriculum in responding to social and technological changes ($\mu = 4.73$, $\sigma = .455$), followed by the readiness of the curriculum to support cooperative education and internships ($\mu = 4.66$, $\sigma = .601$). In terms of employers, their overall evaluation of graduates' competencies was at a high level ($\mu = 4.00$, $\sigma = .753$). The highest-rated Japanese language skill was the ability to use Japanese in real-life situations ($\mu = 3.90$, $\sigma = .700$), followed by listening skills in real-life contexts ($\mu = 3.81$, $\sigma = .750$) and reading skills for workplace documents ($\mu = 3.67$, $\sigma = .730$).

The comparison between alumni and employers regarding the essential skills for future graduates and labor market demands indicated that both groups shared consistent opinions at a high to the highest level ($\mu = 4.32$ – 4.70 , $\sigma = .610$ – $.671$). The skills most strongly agreed upon by both groups at the highest level were Japanese listening and speaking skills in real-life situations (alumni: $\mu = 4.60$, $\sigma = .806$; employers: $\mu = 4.52$, $\sigma = .602$). Additionally, the skill considered most essential for the labor market was business Japanese proficiency (alumni: $\mu = 4.86$, $\sigma = .342$; employers: $\mu = 4.52$, $\sigma = .602$).

Keywords: Curriculum; Japanese Language; External Stakeholders

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 โดยมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความร่วมมือทางการทูต เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ส่งผลให้ภาษาญี่ปุ่นกลายเป็นภาษาต่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญในระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเด็นด้านคุณภาพของบัณฑิต โดยเฉพาะความสามารถในการนำความรู้ทางภาษาไปประยุกต์ใช้ในบริบทการทำงานจริง ได้กลายเป็นประเด็นสำคัญที่ได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นในแวดวงการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Tumsatan, 2025: 16-21)

งานวิจัยด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นในบริบทการทำงานชี้ให้เห็นว่า ผู้ใช้บัณฑิตโดยเฉพาะองค์กรญี่ปุ่นและองค์กรข้ามชาติ ไม่ได้ให้ความสำคัญกับความรู้เชิงโครงสร้างภาษาเพียงอย่างเดียว หากแต่คาดหวังให้บัณฑิตมีสมรรถนะด้านการสื่อสารเชิงปฏิบัติ ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์เฉพาะทาง และความเข้าใจบริบททางสังคม วัฒนธรรม และโครงสร้างการทำงานขององค์กรญี่ปุ่น (Daengsubha et al., 2021: 1-7) ผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นว่าทักษะการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติงานจริง เช่น การประสานงาน การประชุม การนำเสนอ และการใช้คำศัพท์เฉพาะทาง มีความสำคัญต่อการทำงานมากกว่าผลทดสอบวัดระดับภาษาหรือความรู้เชิงไวยากรณ์เพียงอย่างเดียว (Yamamoto, 2020: 65-89) สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นของสถาบันอุดมศึกษาในการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นให้สอดคล้องกับบริบทการใช้งานจริงและความคาดหวังของภาคการทำงาน

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในทุกกระดับ โดยเฉพาะในกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนหลักสูตรอย่างเป็นระบบ งานวิจัยในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศฟิลิปปินส์ภายใต้นโยบายการจัดการศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) แสดงให้เห็นว่าการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา (School Improvement Plan: SIP) ตั้งแต่การประเมิน การวางแผน การดำเนินงาน ไปจนถึงการติดตามและประเมินผล ช่วยเสริมสร้างประสิทธิผลของการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมเชิงระบบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วน มากกว่าการดำเนินงานโดยองค์กรการศึกษาเพียงลำพัง (Nicdao & Ancho, 2020: 219-246)

ในบริบทการศึกษาระดับอุดมศึกษา งานวิจัยของ Johnson et al. (2021) ชี้ให้เห็นว่าการกำหนดบทบาทและการบริหารจัดการความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกอย่างชัดเจน เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรมีความสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของสถาบัน โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทครอบคลุมตั้งแต่การออกแบบหลักสูตร การวิเคราะห์และพัฒนาเนื้อหา บูรณาการเทคโนโลยี ไปจนถึงการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนว่าการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพควรเป็นกระบวนการเชิงโต้ตอบและต่อเนื่อง ตลอดจนวงจรการพัฒนาหลักสูตร มากกว่าการรับฟังความคิดเห็นในลักษณะเป็นครั้งคราว

สำหรับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา กระบวนการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ยังคงอาศัยข้อมูลเชิงบริหาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต และผลการดำเนินงานภายในของหน่วยงานเป็นหลัก ขณะที่การศึกษาวิจัยเชิงระบบที่มุ่งสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ซึ่งถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักของหลักสูตรยังมีอยู่อย่างจำกัด ทั้งนี้ ผู้ใช้บัณฑิตและศิษย์เก่าเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ตรงในการนำความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่ได้รับจากหลักสูตรไปประยุกต์ใช้จริงในบริบทการทำงานและการประกอบอาชีพ ข้อมูลจากกลุ่มดังกล่าวจึงมีความสำคัญ

ต่อการสะท้อนระดับความสอดคล้องระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรกับความต้องการของตลาดแรงงาน อย่างไรก็ตาม การขาดข้อมูลเชิงประจักษ์จากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ส่งผลให้ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรยังไม่เพียงพอที่จะสะท้อนภาพรวมของความเหมาะสม จุดแข็ง ข้อจำกัด และประเด็นที่ควรพัฒนาของหลักสูตรในมิติการนำไปใช้จริงได้อย่างรอบด้านและเป็นระบบ

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและศิษย์เก่าที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในมิติทางวิชาการและมิติของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนสนับสนุนการผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะด้านภาษาญี่ปุ่นและทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานในปัจจุบันและอนาคตอย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและศิษย์เก่าที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ได้แก่ ผู้ใช้บัณฑิตและศิษย์เก่าที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้กำหนดประชากรเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

(1) กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต ประชากร ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีการจ้างงานบัณฑิตของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น อย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 2 ปี การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ให้เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทโดยตรงในการจ้างงานหรือกำกับดูแลบัณฑิตและเป็นผู้ให้ข้อมูลในตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บังคับบัญชาหรือผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคล ทั้งนี้ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 21 หน่วยงาน หน่วยงานละ 1 คน เพื่อให้สะท้อนมุมมองของผู้ใช้บัณฑิตโดยตรง ประเด็นและครอบคลุม

(2) ศิษย์เก่า ประชากร ได้แก่ ศิษย์เก่าของหลักสูตรที่สำเร็จการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2562-2566 และประกอบอาชีพในสายงานที่เกี่ยวข้อง โดยจากฐานข้อมูลภาวะการมีงานทำของหลักสูตร พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 145 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างศิษย์เก่าใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ให้เป็นผู้ที่มิประสพการณ์ทำงานต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 2 ปีที่สามารถนำความรู้และทักษะจากหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สะท้อนความสอดคล้องระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรกับความต้องการของตลาดแรงงาน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างอาศัยแนวคิดของ Taro Yamane สำหรับประชากรที่มีขนาดจำกัด โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 0.10 ซึ่งได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 59 คน จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 60 คน เพื่อความเพียงพอในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ Likert ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิดการวิเคราะห์ความต้องการ (Needs Analysis) ร่วมกับกรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรเชิงสมรรถนะ (Competency-based Curriculum Framework) แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานของผู้ตอบ เช่น ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และข้อมูลทั่วไปที่จำเป็นต่อการอธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตร สมรรถนะที่พึงประสงค์และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการทำงานในตลาดแรงงาน ซึ่งเป็นข้อคำถามที่มุ่งวัดความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาวิชา และสมรรถนะที่คาดหวังจากผู้เรียน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตร เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended questions) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะหรือมุมมองเพิ่มเติมที่ไม่สามารถสะท้อนผ่านข้อคำถามเชิงปริมาณได้

3.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.3.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.67–1.00

3.3.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นรายด้านอยู่ระหว่าง 0.78-0.89 แบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยการส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างผ่านช่องทางออนไลน์ (Google Forms) ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2568 รวมระยะเวลา 3 เดือน ก่อนการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมถึงขอความยินยอมจากผู้ตอบแบบสอบถามตามหลักจริยธรรมการวิจัย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ตามลักษณะของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดังนี้ 1) ข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 และตอนที่ 2 ถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และระดับความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตร สมรรถนะที่พึงประสงค์ และการจัดการเรียนการสอน การแปลผลระดับความคิดเห็นใช้เกณฑ์การแปลผลตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นตัวชี้วัดระดับความคิดเห็น และใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อสะท้อนความกระจายของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดในตอนต้นที่ 3 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ได้

ดำเนินการรวบรวมและจัดหมวดหมู่ประเด็นความคิดเห็น จากนั้นนำเสนอในรูปแบบความถี่ของประเด็นที่ปรากฏ เพื่อสะท้อนแนวโน้มของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามและนำผลการวิเคราะห์มาเรียบเรียงเชิงพรรณนาเพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผลตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน

4. ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มศิษย์เก่า ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มศิษย์เก่า

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มศิษย์เก่า	จำนวน (n = 60)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	52	86.00
ชาย	8	14.00
รวม	60	100.00
ประเภทองค์กรที่ปฏิบัติงาน		
บริษัทเอกชนขนาดเล็กและขนาดกลาง	32	53.33
บริษัทเอกชนขนาดใหญ่	20	33.33
องค์กรประเภทอื่น ๆ	8	13.33
รวม	60	100.00
ความถี่ในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในองค์กร		
บ่อย	24	40.00
บ่อยมาก	21	35.00
บางครั้ง	15	25.00
รวม	60	100.00
ลักษณะงานที่ทำ		
งานล่าม	16	26.66
งานประสานงานกับบริษัทหรือบุคคลญี่ปุ่น	10	16.66
งานบริหารทั่วไปที่ใช้ภาษาญี่ปุ่น	10	16.66
งานบริการลูกค้าที่เป็นชาวญี่ปุ่น	9	15.00
งานแปลเอกสาร	9	15.00
งานขาย/งานการตลาดญี่ปุ่น	6	10.00
รวม	60	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มศิษย์เก่าจำนวน 60 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 86.00 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีอายุ

เฉลี่ยระหว่าง 22-26 ปี โดยประเภทขององค์กรที่ปฏิบัติงานมากที่สุด ได้แก่ บริษัทเอกชนขนาดเล็กและขนาดกลาง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 53.30 การใช้ภาษาญี่ปุ่นในองค์กรระดับความถี่มากที่สุด ได้แก่ ระดับบ่อย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ลักษณะงานที่ทำมากที่สุดได้แก่ งานล่าม จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 26.66 รองลงมา คือ งานประสานงานกับบริษัทหรือบุคคลญี่ปุ่น และงานบริหารทั่วไปที่ใช้ภาษาญี่ปุ่น จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66

4.1.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต	จำนวน (n = 21)	ร้อยละ
ประเภทของสถานประกอบการ		
บริษัทเอกชนขนาดใหญ่	10	47.62
โรงพยาบาล / สถานพยาบาล	4	19.04
บริษัทเอกชนขนาดกลางและขนาดเล็ก (SMEs)	4	19.04
สถาบันการศึกษา	1	4.76
หน่วยงานภาครัฐ	1	4.76
รัฐวิสาหกิจ	1	4.76
รวม	21	100.00
ลักษณะงานที่บัณฑิตปฏิบัติ		
งานบริการลูกค้าที่เป็นชาวญี่ปุ่น	8	38.10
งานล่าม / งานแปลเอกสาร	7	33.30
งานประสานงานกับบริษัทหรือบุคคลญี่ปุ่น	4	19.00
งานบริหารทั่วไปที่ใช้ภาษาญี่ปุ่น	1	4.76
งานขาย/งานการตลาดญี่ปุ่น	1	4.76
รวม	21	100.00

ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตจากสถานประกอบการ จำนวน 21 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ จำนวน 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 47.62 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมาคือกลุ่มโรงพยาบาล/สถานพยาบาล และบริษัทเอกชนขนาดกลางและขนาดเล็ก (SMEs) ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากันที่ร้อยละ 19.04 ขณะที่กลุ่มสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจ มีสัดส่วนร้อยละ 4.76 โดยจำนวนบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรฯ ทำงานหรือเคยทำงานในสถานประกอบการดังกล่าวข้างต้น มีจำนวนระหว่าง 1-7 คน ด้านลักษณะงานที่บัณฑิตได้ทำมากที่สุดคือ งานบริการลูกค้าที่เป็นชาวญี่ปุ่น ร้อยละ 38.10 รองลงมาคือ งานล่าม/งานแปลเอกสาร ร้อยละ 33.30 และงานประสานงานกับบริษัทหรือบุคคลญี่ปุ่น ร้อยละ 19.00

4.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของศิษย์เก่าที่มีต่อโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหารายวิชา ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของศิษย์เก่าต่อหลักสูตรภาษาญี่ปุ่น ด้านโครงสร้างหลักสูตรและด้านเนื้อหาวิชา

ประเด็นศึกษา	(μ)	(σ)	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านโครงสร้างหลักสูตร			
1) ความเหมาะสมของโครงสร้างรายวิชาโดยรวม	4.26	.778	มาก
2) สัดส่วนของโครงสร้างรายวิชามีความเหมาะสม เพียงพอต่อการพัฒนาทักษะด้านภาษา (ฟัง พูด อ่าน เขียน)	4.40	.717	มาก
3) ความทันสมัยของเนื้อหาและรายวิชา	4.46	.623	มาก
4) ความสมดุลระหว่างการเรียนรู้เชิงทฤษฎีและการปฏิบัติ	4.26	.778	มาก
5) ความยืดหยุ่นของหลักสูตรรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี	4.73	.455	มากที่สุด
6) ความสามารถของหลักสูตรในการบูรณาการข้ามศาสตร์(ภาษา-เทคโนโลยี-วัฒนธรรม)	4.60	.616	มากที่สุด
7) ความพร้อมของหลักสูตรในการสนับสนุนสหกิจศึกษาและการฝึกงาน	4.66	.601	มากที่สุด
รวม	4.48	.692	มาก
ด้านเนื้อหาวิชา			
1) ความเพียงพอของรายวิชาภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานถึงระดับกลาง	4.33	.876	มาก
2) ความจำเป็นของรายวิชาทักษะการสื่อสารในสถานการณ์จริง	4.46	.724	มาก
3) ความจำเป็นของรายวิชาวัฒนธรรมและสังคมญี่ปุ่น	4.40	.717	มาก
4) ความเพียงพอของรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเฉพาะทาง (เช่น ธุรกิจ อุตสาหกรรม การล่าม)	4.66	.475	มากที่สุด
5) ความจำเป็นของเนื้อหาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่เกี่ยวข้องกับงานภาษา	4.66	.475	มากที่สุด
รวม	4.50	.682	มาก
ภาพรวมด้านโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาวิชา	4.49	.688	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านโครงสร้างหลักสูตรและด้านเนื้อหาวิชา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.49$, $\sigma = .688$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นระดับมาก โดยองค์ประกอบด้านโครงสร้างหลักสูตรมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 ความยืดหยุ่นของหลักสูตรรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี ($\mu = 4.73$, $\sigma = .455$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 7 ความพร้อมของหลักสูตรในการสนับสนุนสหกิจศึกษาและการฝึกงาน ($\mu = 4.66$, $\sigma = .601$) ส่วนด้าน

เนื้อหาวิทยามีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 4 ความพึงพอใจของรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเฉพาะทาง และ ข้อ 5 ความจำเป็นของเนื้อหาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่เกี่ยวข้องกับงานภาษา ($\mu = 4.66$, $\sigma = .475$)

4.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิต ดังแสดงในตารางที่ 4
ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความพึงพอใจที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิต

ประเด็นศึกษา	(μ)	(σ)	ระดับ ความคิดเห็น
ความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่น			
1) ทักษะการฟังในสถานการณ์จริง	3.81	.750	มาก
2) ทักษะการพูดในสถานการณ์จริง	3.62	.805	มาก
3) ทักษะการอ่านเอกสารงาน/คู่มือ	3.67	.730	มาก
4) ทักษะด้านไวยากรณ์และรูปแบบภาษา	3.62	.740	มาก
5) ทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง	3.90	.700	มาก
รวม	3.72	.733	มาก
สมรรถนะด้าน Soft Skills			
1) การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.29	.644	มาก
2) การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.19	.680	มาก
3) ความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา	4.33	.658	มาก
4) จิตบริการและความเป็นมืออาชีพในงาน	4.38	.669	มาก
5) ความสามารถเรียนรู้ในเทคโนโลยีใหม่	4.33	.658	มาก
6) ทักษะคอมพิวเตอร์	4.24	.700	มาก
รวม	4.29	.659	มาก
ภาพรวมด้านสมรรถนะของบัณฑิต	4.00	.753	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยพะเยาของผู้ใช้บัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.00$, $\sigma = .753$) โดยความพึงพอใจในความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง ($\mu = 3.90$, $\sigma = .700$) รองลงมาได้แก่ ทักษะการฟังในสถานการณ์จริง ($\mu = 3.81$, $\sigma = .750$) และ ทักษะการอ่านเอกสารงาน/คู่มือ ($\mu = 3.67$, $\sigma = .730$) ตามลำดับ สำหรับความพึงพอใจในสมรรถนะด้าน Soft Skills ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ จิตบริการและความเป็นมืออาชีพในงาน ($\mu = 4.38$, $\sigma = .669$) รองลงมาได้แก่ ความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา และความสามารถเรียนรู้ในเทคโนโลยีใหม่ ($\mu = 4.33$, $\sigma = .658$)

4.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของศิษย์เก่าและผู้ใช้บัณฑิตต่อความเหมาะสมของรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของศิษย์เก่าและผู้ใช้บัณฑิตต่อความเหมาะสมของรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร

ประเด็นศึกษา	ศิษย์เก่า			ผู้ใช้บัณฑิต		
	(μ)	(σ)	ระดับความคิดเห็น	(μ)	(σ)	ระดับความคิดเห็น
รายวิชาเอกบังคับ						
1) ภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น 1	4.63	.551	มากที่สุด	3.90	.831	มาก
2) ภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น 2	4.63	.551	มากที่สุด	4.04	.740	มาก
3) ภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น 3	4.56	.621	มากที่สุด	4.19	.873	มาก
4) ภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น 4	4.55	.596	มากที่สุด	4.19	.873	มาก
5) ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสาร 1	4.51	.624	มากที่สุด	4.14	.854	มาก
6) ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสาร 2	4.51	.624	มากที่สุด	4.14	.854	มาก
7) ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสาร 3	4.55	.622	มากที่สุด	4.14	.854	มาก
8) ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสาร 4	4.56	.593	มากที่สุด	4.28	.784	มากที่สุด
9) ภาษาญี่ปุ่นขั้นกลาง 1	4.51	.650	มากที่สุด	4.14	.727	มาก
10) ภาษาญี่ปุ่นขั้นกลาง 2	4.46	.724	มาก	3.90	.995	มาก
11) การอ่านภาษาญี่ปุ่นเชิงวิเคราะห์	4.25	.751	มาก	3.90	.700	มาก
12) ภาษาศาสตร์ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น	4.06	.861	มาก	3.52	1.030	มาก
13) การแปลภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น	4.33	.752	มาก	4.09	.889	มาก
14) ญี่ปุ่นศึกษา	4.25	.795	มาก	3.57	.978	มาก
รวม	4.45	.686	มาก	4.01	.870	มาก
รายวิชาเอกเลือก						
1) ภาษาญี่ปุ่นเชิงสังคมและวัฒนธรรม	4.13	.812	มาก	3.90	.831	มาก
2) ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ	4.48	.624	มาก	3.95	.973	มาก
3) ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว	4.38	.715	มาก	3.76	1.136	มาก
4) การแปลภาษาญี่ปุ่นเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ	4.46	.624	มาก	3.95	.921	มาก
5) การล่ามภาษาญี่ปุ่น	4.41	.698	มาก	4.14	.854	มาก
6) ภาษาญี่ปุ่นเพื่องานอุตสาหกรรม	4.30	.696	มาก	3.61	1.071	มาก
7) การสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศ	4.25	.751	มาก	3.57	1.121	มาก
8) ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการดูแลบริบาล	4.20	.754	มาก	3.90	1.091	มาก

รวม	4.32	.718	มาก	3.85	1.005	มาก
ภาพรวมด้านความเหมาะสมของรายวิชา ที่เปิดสอนในหลักสูตร	4.41	.700	มาก	3.95	.925	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของศิษย์เก่าและผู้ใช้บัณฑิตต่อความเหมาะสมของรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรมีความคิดเห็นภาพรวมที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน คือ ระดับมาก (ศิษย์เก่า $\mu = 4.41$, $\sigma = .700$ ผู้ใช้บัณฑิต $\mu = 3.95$, $\sigma = .925$) ทั้งรายวิชาเอกบังคับและรายวิชาเอกเลือก โดยรายวิชาที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มเห็นว่ามีเหมาะสม ระดับมากที่สุด ได้แก่ รายวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสาร 4 (ศิษย์เก่า $\mu = 4.56$, $\sigma = .593$ ผู้ใช้บัณฑิต $\mu = 4.28$, $\sigma = .784$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ความคิดเห็นของศิษย์เก่าที่มีต่อความเหมาะสมของรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร รายวิชาเอกบังคับที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ รายวิชาภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น 1 และรายวิชาภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น 2 ($\mu = 4.63$, $\sigma = .551$) รองลงมา ได้แก่ รายวิชาภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น 3 ($\mu = 4.56$, $\sigma = .621$) และรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสาร 4 ($\mu = 4.56$, $\sigma = .593$) โดยรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ รายวิชา ภาษาศาสตร์ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น ($\mu = 4.06$, $\sigma = .861$) ในรายวิชาเอกเลือก รายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ รายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ ($\mu = 4.48$, $\sigma = .624$) น้อยที่สุด ได้แก่ รายวิชาภาษาญี่ปุ่นเชิงสังคมและวัฒนธรรม ($\mu = 4.13$, $\sigma = .812$)

ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อความเหมาะสมของรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร รายวิชาเอกบังคับที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ รายวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสาร 4 ($\mu = 4.28$, $\sigma = .784$) รองลงมา ได้แก่ รายวิชาภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น 3 และรายวิชาภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น 4 ($\mu = 4.19$, $\sigma = .873$) โดยรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ รายวิชาภาษาศาสตร์ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น ($\mu = 3.52$, $\sigma = 1.030$) ในรายวิชาเอกเลือก รายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ รายวิชาการล่ามภาษาญี่ปุ่น ($\mu = 4.14$, $\sigma = .854$) และน้อยที่สุด ได้แก่ รายวิชาการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศ ($\mu = 3.57$, $\sigma = 1.121$)

4.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของศิษย์เก่าและผู้ใช้บัณฑิตต่อทักษะที่จำเป็นของบัณฑิตในอนาคตและทักษะที่จำเป็นต่อตลาดแรงงาน ดังแสดงในตารางที่ 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของศิษย์เก่าและผู้ใช้บัณฑิตต่อทักษะที่จำเป็นของบัณฑิตในอนาคตและทักษะที่จำเป็นต่อตลาดแรงงาน

ประเด็นศึกษา	ศิษย์เก่า			ผู้ใช้บัณฑิต		
	(μ)	(σ)	ระดับ ความคิดเห็น	(μ)	(σ)	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านทักษะที่จำเป็นของบัณฑิตในอนาคต						
1) ทักษะการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นใน สถานการณ์จริง	4.60	.806	มากที่สุด	4.52	.602	มากที่สุด
2) ทักษะการอ่าน-เขียนเชิงวิชาการ และงานธุรกิจ	4.40	.717	มาก	4.19	.750	มาก

3) ทักษะการแปลและการล่ามในระดับปฏิบัติงาน	4.46	.812	มาก	4.14	.793	มาก
4) ทักษะการทำงานในองค์กรญี่ปุ่นหรือองค์กรระหว่างประเทศ (เช่น Kaizen, 5ส)	4.66	.601	มากที่สุด	4.14	.727	มาก
5) ความสามารถด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและความเข้าใจวัฒนธรรมญี่ปุ่น	4.86	.342	มากที่สุด	4.33	.730	มาก
6) ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับงานภาษา	4.66	.601	มากที่สุด	4.14	.793	มาก
7) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา	4.53	.623	มากที่สุด	4.38	.669	มาก
8) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการสื่อสารภายในองค์กรญี่ปุ่น	4.73	.445	มากที่สุด	4.47	.602	มาก
9) ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.60	.717	มากที่สุด	4.31	.685	มาก
รวม	4.61	.656	มากที่สุด	4.31	.685	มาก
ด้านทักษะที่จำเป็นต่อตลาดแรงงาน						
1) ความจำเป็นของทักษะภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ	4.86	.342	มากที่สุด	4.52	.602	มากที่สุด
2) ความจำเป็นของทักษะภาษาญี่ปุ่นสำหรับโรงงานและสายการผลิต	4.73	.578	มากที่สุด	4.14	.727	มาก
3) ความสำคัญของคุณลักษณะด้านวินัย ความรับผิดชอบ และความเป็นมืออาชีพ	4.80	.403	มากที่สุด	4.47	.602	มาก
4) ความสามารถด้านการจัดการเอกสารภาษาญี่ปุ่น (รายงาน อีเมล บันทึกการประชุม)	4.80	.403	มากที่สุด	4.19	.750	มาก
5) ทักษะการสื่อสารในการประชุม การรายงาน และการประสานงานกับชาวญี่ปุ่น	4.73	.578	มากที่สุด	4.33	.730	มาก
รวม	4.79	.499	มากที่สุด	4.33	.682	มาก

ภาพรวมด้านทักษะที่จำเป็นของบัณฑิตในอนาคตและทักษะที่จำเป็นต่อตลาดแรงงาน	4.70	.610	มากที่สุด	4.32	.671	มาก
--	------	------	-----------	------	------	-----

จากตารางที่ 6 พบว่า ความคิดเห็นในภาพรวมของศิษย์เก่าและผู้ใช้บัณฑิตต่อทักษะที่จำเป็นของบัณฑิตในอนาคตและทักษะที่จำเป็นต่อตลาดแรงงานมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน คือระดับมาก ($\mu = 4.32$, $\sigma = .671$) ถึง มากที่สุด ($\mu = 4.70$, $\sigma = .610$) โดยทักษะที่จำเป็นของบัณฑิตในอนาคตที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่ม มีความคิดเห็นตรงกันอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ทักษะการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง (ศิษย์เก่า $\mu = 4.60$, $\sigma = .806$ ผู้ใช้บัณฑิต $\mu = 4.52$, $\sigma = .602$) และทักษะที่จำเป็นต่อตลาดแรงงานที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความจำเป็นของทักษะภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ (ศิษย์เก่า $\mu = 4.86$, $\sigma = .342$ ผู้ใช้บัณฑิต $\mu = 4.52$, $\sigma = .602$)

หากมองแบบรายด้าน ความคิดเห็นของศิษย์เก่าที่มีต่อทักษะที่จำเป็นของบัณฑิตในอนาคต ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและความเข้าใจวัฒนธรรมญี่ปุ่น ($\mu = 4.86$, $\sigma = .342$) รองลงมา ได้แก่ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการสื่อสารภายในองค์กรญี่ปุ่น ($\mu = 4.73$, $\sigma = .445$) และทักษะการทำงานในองค์กรญี่ปุ่นหรือองค์กรระหว่างประเทศ (เช่น Kaizen, 5 ส) รวมไปถึงทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับงานภาษา ($\mu = 4.66$, $\sigma = .601$) โดยทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ทักษะการอ่าน-เขียนเชิงวิชาการและงานธุรกิจ ($\mu = 4.40$, $\sigma = .717$) ในด้านทักษะที่จำเป็นต่อตลาดแรงงาน ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความจำเป็นของทักษะภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ ($\mu = 4.86$, $\sigma = .342$) น้อยที่สุด ได้แก่ ความจำเป็นของทักษะภาษาญี่ปุ่นสำหรับโรงงานและสายการผลิต และทักษะการสื่อสารในการประชุม การรายงาน และการประสานงานกับชาวญี่ปุ่น ($\mu = 4.73$, $\sigma = .578$)

ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อทักษะที่จำเป็นของบัณฑิตในอนาคต ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ทักษะการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง ($\mu = 4.52$, $\sigma = .602$) รองลงมา ได้แก่ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการสื่อสารภายในองค์กรญี่ปุ่น ($\mu = 4.47$, $\sigma = .602$) และ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ($\mu = 4.38$, $\sigma = .669$) โดยทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ทักษะการแปลและการล่ามในระดับปฏิบัติงาน ($\mu = 4.14$, $\sigma = .793$) ทักษะการทำงานในองค์กรญี่ปุ่นหรือองค์กรระหว่างประเทศ (เช่น Kaizen, 5 ส) ($\mu = 4.14$, $\sigma = .727$) และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับงานภาษา ($\mu = 4.14$, $\sigma = .793$) ในด้านทักษะที่จำเป็นต่อตลาดแรงงาน ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความจำเป็นของทักษะภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ ($\mu = 4.52$, $\sigma = .602$) น้อยที่สุด ได้แก่ ความจำเป็นของทักษะภาษาญี่ปุ่นสำหรับโรงงานและสายการผลิต ($\mu = 4.14$, $\sigma = .727$)

4.6 ประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งศิษย์เก่าและผู้ใช้บัณฑิตต่อหลักสูตรและรายวิชา ดังแสดงในตารางที่ 7

ตาราง 7 แสดงความถี่และค่าร้อยละประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามต่อหลักสูตรและรายวิชา

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ของผู้ตอบ
	จำนวน
ด้านหลักสูตร	
1) ควรเพิ่มทักษะสื่อสารเน้นทักษะการสนทนา พัฒนาการฟังพูด พัฒนาทักษะการคิดด้วยตนเองมากกว่าการท่องจำ เน้นไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน	14
2) ควรเพิ่มการใช้ภาษาญี่ปุ่นในเชิงธุรกิจ	4
3) ควรให้ความสำคัญกับทักษะสื่อสารทั้ง 4 ทักษะเนื่องจากเป็นทักษะที่จำเป็นในการทำงานจริงในทุกสายงาน	4
รวม	22
ด้านรายวิชา	
1) ควรเพิ่มรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจหรือที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม	5
2) ควรเพิ่มคำศัพท์เฉพาะทางไวยากรณ์ที่คนญี่ปุ่นใช้บ่อย/ทักษะการพิมพ์ภาษาญี่ปุ่นทั้งในอุปกรณ์สื่อสารและคอมพิวเตอร์	4
3) ควรเพิ่มรายวิชาที่มีการสนทนาในชีวิตจริงหรือการสื่อสารขั้นสูง	4
รวม	13

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งความเห็นที่เสนอแนะแนวทางให้ผู้จัดการเรียนการสอนนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาญี่ปุ่น โดยความคิดเห็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในด้านหลักสูตร สูงที่สุดคือข้อ 1 ควรเพิ่มทักษะการสื่อสาร เน้นทักษะการสนทนา พัฒนาทักษะการฟัง-พูด และการคิดด้วยตนเองมากกว่าการท่องจำ เน้นไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน รองลงมาคือ การใช้ภาษาญี่ปุ่นในเชิงธุรกิจและ ควรให้ความสำคัญกับทักษะสื่อสารทั้ง 4 ทักษะเนื่องจากเป็นทักษะที่จำเป็นในการทำงานจริงในทุกสายงาน (ข้อ 2 – 3) ส่วนด้านรายวิชา สูงที่สุดคือ ข้อเสนอแนะควรเพิ่มรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจหรือที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม (ข้อ 1) รองลงมาคือ ควรเพิ่มคำศัพท์เฉพาะทางไวยากรณ์ที่คนญี่ปุ่นใช้บ่อย/ทักษะการพิมพ์ภาษาญี่ปุ่นทั้งในอุปกรณ์สื่อสารและคอมพิวเตอร์ และควรเพิ่มรายวิชาที่มีการสนทนาในชีวิตจริงหรือการสื่อสารขั้นสูง (ข้อ 2)

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างและเนื้อหาวิชาของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทการทำงานจริงในระดับมาก ซึ่งพบว่า ศิษย์เก่ามีความคิดเห็นต่อหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรสามารถตอบสนองต่อการพัฒนาทักษะและการประกอบอาชีพของบัณฑิตได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะด้านโครงสร้างหลักสูตรและ

เนื้อหาวิชา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการออกแบบหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทการทำงานจริงในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) ที่ให้แนวทางการจัดหลักสูตรโดยเน้นเนื้อหาวิชาที่จำเป็นตามมาตรฐานการสอนภาษาญี่ปุ่นให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำไปวางแผนการสอนและปรับระบบการประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถนำไปใช้เป็นฐานสำหรับการศึกษาต่อในขั้นสูงไปได้

ในประเด็นสมรรถนะของบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตให้ความสำคัญกับสมรรถนะด้าน Soft Skills มากกว่าทักษะทางภาษา โดยเฉพาะด้านจิตบริการ ความรับผิดชอบ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น สะท้อนให้เห็นว่าตลาดแรงงานยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะในบริบทองค์กรญี่ปุ่น ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมและทัศนคติในการทำงาน ควบคู่กับความรู้เชิงวิชาชีพ งานวิจัยด้านการจ้างงานบัณฑิตในองค์กรญี่ปุ่นระบุว่า นายจ้างมักคาดหวังให้บัณฑิตสามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมองค์กร ทำงานเป็นทีม และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ขณะที่ทักษะทางภาษาเฉพาะทางสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ผ่านการฝึกอบรมในสถานประกอบการ ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสนับสนุนข้อเสนอที่ว่า การพัฒนาหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นควรให้ความสำคัญกับการบ่มเพาะ Soft Skills ควบคู่กับทักษะภาษาอย่างเป็นระบบ ดังที่ ทศนีย์ เมธาพิสิฐ และยูมิโกะ ยามาโมโตะ (2561: 219-233) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่ผู้ประกอบการคาดหวังจากผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นว่า บุคลากรที่มีคุณสมบัติเป็นที่ต้องการในทัศนะของผู้ประกอบการ คือผู้ที่มีทักษะทางการสื่อสาร โดยเฉพาะการใช้ภาษาญี่ปุ่น การมีบุคลิกที่เป็นมิตรให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี รวมไปถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับผู้คนจากต่างวัฒนธรรม รวมทั้งสามารถจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสังคมภายในบริษัทด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้ผลการประเมินสมรรถนะด้านภาษาญี่ปุ่นของบัณฑิตจะอยู่ในระดับมาก แต่ยังพบว่า ทักษะการพูดในสถานการณ์จริงและการอ่านเอกสารงานหรือคู่มือเชิงเทคนิคได้รับคะแนนต่ำกว่าสมรรถนะด้านอื่น ซึ่งสะท้อนถึงช่องว่างระหว่างความรู้ภาษาตามหลักสูตรกับการใช้งานจริงในบริบทการทำงาน งานวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษาชี้ว่า ปัญหาดังกล่าวมักเกิดจากการเรียนการสอนที่เน้นความถูกต้องทางไวยากรณ์และการสอบวัดระดับ มากกว่าการฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อน ดังเช่นที่ สุนิย์รัตน์ เนียรเจริญสุข และพัชรพร แก้วกฤษฐานต์ (2562: 102-117) ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาชาวไทยว่า นักศึกษาไม่สามารถนำคำศัพท์หรือสำนวนที่เคยศึกษาแล้วในชั้นเรียนมาใช้ในการสนทนาได้ ดังนั้น การประเมินผลด้านคำศัพท์สำนวนจึงไม่ควรจำกัดรูปแบบแค่การท่องจำความหมาย แต่ควรคำนึงถึงการนำมาใช้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์จริงด้วย ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงสนับสนุนแนวคิดที่ว่าหลักสูตรควรเพิ่มสัดส่วนการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง และการจัดรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเฉพาะทางที่เชื่อมโยงกับบริบทการทำงานจริงมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านทักษะที่จำเป็นในอนาคตพบว่า ศิษย์เก่าให้ความสำคัญกับทักษะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและความเข้าใจวัฒนธรรมองค์กรญี่ปุ่นสูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตอย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานจริงสามารถตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยเชิงวัฒนธรรมในการทำงานร่วมกับชาวญี่ปุ่นได้ลึกซึ้งกว่า สะท้อนให้เห็นว่าความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในองค์กร แต่บัณฑิตที่พึงประสงค์จำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะเชิงสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ความเข้าใจในทักษะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม รวมไปถึงการมีคุณลักษณะด้านระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นมืออาชีพควบคู่กันไป เช่นเดียวกับผลการศึกษาของบวรศรี มณีพงษ์ (2556)

ที่พบว่า ทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง และครูต้องการให้สอนการสนทนาภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ เนื้อหาด้านสังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่นและภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการทำงาน ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้ จึงชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นในอนาคตควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะทางวัฒนธรรมควบคู่กับ ทักษะภาษาและ Soft Skills เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในบริบทองค์กรญี่ปุ่น

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและศิษย์เก่าที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ชี้ให้เห็นประเด็นที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และยกระดับคุณภาพหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทการทำงานจริงและการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ ตลาดแรงงานในอนาคต ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้สามารถสรุปเป็นแนวทางสำคัญได้ดังต่อไปนี้

6.1.1 ในการพัฒนาหลักสูตร ควรใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลประกอบการทบทวนและปรับปรุงโครงสร้าง และเนื้อหาหลักสูตร โดยคงจุดแข็งด้านความยืดหยุ่น ความทันสมัย และการสนับสนุนสหกิจศึกษาและการฝึกงาน พร้อมทั้งเสริมรายวิชาหรือเนื้อหาที่มุ่งพัฒนาการใช้ภาษาญี่ปุ่นเชิงวิชาชีพและภาษาญี่ปุ่นเฉพาะทางให้เข้มข้นยิ่งขึ้น

6.1.2 ในการจัดการเรียนการสอน ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เน้น การเรียนรู้เชิงปฏิบัติและสถานการณ์จริงมากขึ้น เพื่อลดช่องว่างระหว่างการเรียนในห้องเรียนกับการทำงานจริง โดยส่งเสริมกิจกรรมที่บูรณาการทักษะภาษา Soft Skills และทักษะดิจิทัลอย่างสอดคล้อง

6.1.3 ในการพัฒนาสมรรถนะบัณฑิต ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในสมรรถนะด้าน Soft Skills ของบัณฑิตในระดับสูง โดยเฉพาะด้านจิตบริการ ความเป็นมืออาชีพ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ข้อ ค้นพบดังกล่าวสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการคงไว้และต่อยอดการพัฒนาทักษะเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง ควบคู่ กับการเสริมสมรรถนะด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นเชิงปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้บัณฑิตมีความพร้อมในการทำงานใน สภาพแวดล้อมที่หลากหลายและมีการแข่งขันสูง

6.1.4 ในการบริหารจัดการหลักสูตร ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการสร้างกลไกความร่วมมือกับผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกอย่างต่อเนื่องโดยอาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ การเชิญเข้ามามีส่วน ร่วมในการให้ข้อเสนอแนะด้านเนื้อหาวิชา หรือการร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้บางส่วน แนวทางดังกล่าว จะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรไม่เป็นเพียงกระบวนการภายในของสถาบัน แต่เป็นกระบวนการเชิงระบบที่เชื่อมโยง กับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานอย่างแท้จริง

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไปอาจพิจารณาขยายขอบเขตการเก็บข้อมูลไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในกลุ่มที่ หลากหลายมากขึ้น รวมถึงการประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพหรือการวิจัยแบบผสม เพื่อสะท้อนมุมมอง และประสบการณ์เชิงลึกที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยข้อมูลเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและศิษย์เก่าที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะ ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาวิชา สมรรถนะของบัณฑิต ความเหมาะสม ของรายวิชา ทักษะที่จำเป็นของบัณฑิตในอนาคตและทักษะที่จำเป็นต่อตลาดแรงงาน ภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับ มาก สรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและศิษย์เก่า
ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

8. บรรณานุกรม

- ทัศนีย์ เมธาพิสิฐ, และอุมิโกะ ยามาโมโตะ. (2561). อาชีพสำหรับนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นและความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพ: กรณีศึกษาหัวข้อสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2. วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา, ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 ฉบับพิเศษ, หน้า 219 – 233.
- บวรศรี มณีพงษ์. (2556). การศึกษาความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูที่มีต่อการจัดการสอนภาษาญี่ปุ่นในสถานศึกษาดำบลสามบัณฑิต อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. รายงานการวิจัย. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข, และพัชราพร แก้วกฤษฐานันท์. (2562). การพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ. วารสารญี่ปุ่นศึกษา, ปีที่ 36 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม - มิถุนายน 2562, หน้า 102 – 117.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี, 21 เซ็นจูรี.
- Daengsubha, S., Boonsieng, N., Yenjai, P., Anuyahong, B., & Pengnate, W. (2021). Needs of Japanese language proficiency perceived by multinational organization employees. International Journal of Sciences: Basic and Applied Research, 59(1), 1–7.

- Johnson, O., Constance, T., & Chrysostom, O. (2021). **Analysis of stakeholders' involvement in the implementation of the M.A. literature curriculum at Kabale University using e-learning approach.** East African Journal of Education Studies, 3(1), 199–210.
- Nicdao, M. F., & Ancho, I. V. (2020). **Practices of the stakeholders' involvement in the formulation of school improvement plan.** Humanities, Arts and Social Sciences Studies, 20(1), 219–246.
- Tumsatan, M. (2025). **The spread of Japanese language education in Thailand.** Wisdom Journal of Humanities and Social Sciences, 2(2), 16–21.
- Yamamoto, K. (2020). **Job needs and task analysis of Japanese-speaking Thai translators and interpreters: Implications for Japanese language education.** Humanities, Arts and Social Sciences Studies, 20(1), 65–89.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An introductory analysis (3rd ed.).** New York: Harper & Row.